

ARBETA FÖREBYGGANDE MOT:

Inbrott i bil, stölder av föremål ur bil

Under det första halvåret 2018 inträffade cirka 15 000 stölder ur eller från bil. Förutsättningarna för att bedöma omfattningen och analysera utvecklingen för denna brottstyp är goda, eftersom anmälningsbenägenheten är hög. Polisanmälan är en förutsättning för att man ska kunna få ut någon ersättning på sin försäkring.

Rubriceringen *stöld ur eller från bil* avser bilinbrott där gärningspersonen stjälar lösa föremål, till exempel en kvarlämnad mobiltelefon, plånbok eller väska. I officiell kriminalstatistik särskiljs numera (från årsskiftet 2018) denna typ av brott från *bildelsstölder*, som avser stöld av fasta komponenter, såsom ratt, airbag, navigationsenheter eller hjul. Medan stölder av lösa föremål ofta är impulshandlingar, styrda av tillfället, genomförs däremot bildelsstölder i stor utsträckning av organiserade stöldligor, inriktade på särskilda bilmärken och komponenter.

Ett effektivt sätt att förebygga bilinbrott är att göra det svårare och mindre lönsamt att begå dem. Enligt den så kallade brottstriangeln uppstår brott när en potentiell gärningsperson och ett brottsobjekt möts på en plats där det saknas övervakning eller hinder för att brott ska begås. Åtgärder bör därför riktas in på dessa faktorer.

Antalet polisanmälda bilbrott har legat på en oförändrad nivå de senaste fem åren, efter att ha minskat under 00-talet, till följd av ett EU-direktiv om elektroniskt stöldskydd och biltillverkarnas utveckling av inbyggda stereor. En annan bidragande faktor kan vara ett förändrat beteende bland bilägare, som håller bättre uppsikt över sina tillhörigheter eller väljer bättre övervakade parkeringsplatser. Därtill märks en ökad användning av kamerabevakning, vilket påvisats ha viss effekt mot bilbrott.

Förebyggande åtgärder på lokal nivå

Ett grundläggande steg i det förebyggande arbetet är att ta fram en lokal problembild. Aktuell information om drabbade platser och tidpunkter finns ofta hos polis, kommun och försäkringsbolag, eftersom anmälningsbenägenheten är hög vid bilinbrott. Medborgardialoger och trygghetsvandringar kan också ge information om var och när brotten sker. En aktiv grannsamverkan kan öka de boendes vaksamhet och vara en kanal för att både inhämta och sprida information.

Förebyggande exempel

En central del i polisens och Stöldskyddsföreningens brottsförebyggande arbete är informationskampanjen *Töm bilen själv, annars gör tjuven det*. Kampanjen innefattar bland annat skyltning på platser med hög brottsfrekvens, informationsbroschyrer och upplysning via nyhetskanaler och sociala medier under särskilt utsatta perioder, såsom storhelger då många shoppar. Med kampanjen framhålls hur man som privatperson kan förebygga att drabbas av bilinbrott, genom att minska tillgången på lämpliga brottsobjekt och därmed skapa färre potentiella brottsfall.

Foto: Børge Sandnes

Här är ett antal rekommenderade åtgärder för att undvika bilinbrott:

- Lämna inte stöldbegärlig egendom i bilen; en tom bil är ofta ointressant.
- Kontrollera att bilen verkligen är låst; signalen mellan bilnyckel och lås kan brytas med störsändare.
- Lämna handskfacket öppet och tomt, så att det syns att det inte finns något stöldbegärligt där.
- Rattkrycka kan försvåra biltillgrepp.

Rätt utformade parkeringar, god tillsyn och ökad kontroll kan göra det lättare att upptäcka och utreda brott. Underhåll, tydliga avgränsningar och god belysning signalerar att platsen är omskött och bevakad. Privata aktörer kan sedan 2018 sätta upp bevakningskameror utan tillstånd, så länge dataskyddsförordningens krav uppfylls. Kamerabevakade parkeringsplatser kan avskräcka från brott och öka tryggheten, särskilt i kombination med andra åtgärder.

Aktör	Ansvarsområde	Vilken information de besitter	Vad de kan göra	Kontakt
Brottsförebyggande rådet (Brå)	Ta fram fakta och sprida kunskap om brottsförebyggande arbete och brottslighet.	Den officiella kriminalstatistiken samt både praktisk och teoretisk kunskap om bilstölder.	Informera om den kunskap som finns för att minska bilstölder.	www.bra.se/forebyggabrott
Polisen	Utreda och förebygga brott. Ansvara för att ta fram en lokal problembild och medborgarlöften.	Information om lokala brottsproblem och utvecklingen.	Förebygga, informera och utreda. Sprida kunskap om skyddsåtgärder, risker och särskilt drabbade områden.	Kommunpolis
Försäkringsbolag	Förebygga inbrott i bil.	Kunskap om hur man skyddar sig mot bilstölder och vilka som drabbas.	Ge tips om hur man kan skydda sig mot bilstölder.	Försäkringshandläggare
Bilägare	Göra fordonet mindre attraktivt för tjuvar och bilbrott.		Vidta brottsförebyggande åtgärder.	
Kommunens stadsbyggnadskontor	Ansvara för byggnation och stadsplanering.	Information om hur stadsmiljön kan förändras.	Förändra miljöer så att de blir mindre attraktiva för tjuvar och främjar ökad social kontroll.	Kommunens avdelningar för stadsbyggnad och stadsmiljö
Kommunen	Ta fram lokal lägesbild och arbeta brottsförebyggande.	Kunskap om vilka insatser som kan göras och hur problemen ser ut.	Samverka med polis och fastighetsägare.	Brottsförebyggare
Stöldskyddsföreningen	Ta fram fakta och informera om förebyggande åtgärder mot brott.	Information om hur stöldbegärliga objekt kan skyddas.	Ge råd om passande skyddsåtgärder. Sälja kvalitetssäkrade redskap.	www.stoldskyddsforeningen.se
Fastighetsägare (parkering/parkeringshus)	Parkering/parkeringshus.	Information om hur parkering och byggnation kan utvecklas.	Utveckla parkeringsmiljön, ev. bevakning, sprida information för att förebygga brott och öka tryggheten.	Lokal ägare
Samverkan mot brott (SAMBO)	Sprida kunskap om organisering av grannsamverkan.	Vad som krävs för en effektiv grannsamverkan.	Ge tips och råd om grannsamverkan samt brottsförebyggande åtgärder.	www.samverkan-motbrott.se

© Brottsförebyggande rådet, januari 2019